

Vanskelig å forutse selvmord blant barn

Barn og unge som tar sitt eget liv er til forveksling lik sine jevnaldrende.

Barn som tar sitt eget liv er ikke nødvendigvis tristere enn andre barn, fortalte psykiater Anne Freuchen da hun holdt foredrag på årsmøtet til SPOR i Vest-Agder.

I sitt doktorgradsarbeid har Anne Freuchen undersøkt omstendigheter rundt barn og unge i alderen 10 og 15 år som har tatt selvmord. Hun fant blant annet at få av barna som tok livet sitt hadde en depresjon eller en annen psykisk lidelse. Freuchen sa at det derfor er vanskelig å forutse selvmord blant barn og unge.

Freuchen har lenge vært opptatt av de triste barna. I sitt doktorgradsarbeid brukte hun psykologisk autopsi, som er en metode for å danne seg ett bredt og sammensatt bilde av den døde og livsvilkårene barnet eller ungdommen levde under.

Foreldre ble intervjuet

I Freuchens studie deltok foreldre av 42 barn som hadde tatt livet sitt i perioden 1993 til 2004. I kontrollgruppen deltok i samme studie foreldre til 42 barn som hadde blitt drept i bilulykker i samme tids-

DØDSTANKER: En del barn og unge som gjorde selvmord hadde opplevd tap eller konflikt. Illustrasjonsfoto: Colourbox.

periode, slik at Freuchen intervjuet en stor gruppe foreldre i sin studie for å undersøke om det var noen forskjeller sammenliknet med de barna som tok sitt eget liv.

I studien inngikk også foreldre til 410 barn i Bergen (2002-2008).

Avskjedsbrev

18 av de 42 barna hadde skrevet avskjedsbrev. Innholdet i brevet var forbausende like til de 18 barna. Nesten alle var håndskrevet og de var tydelige, og hadde et

budskap til de som ble igjen. De forklarte hvorfor de ønsket å dø, og erklærte sin kjærlighet til foreldre og søsken. Brevene inneholdt instruksjoner om penger og ting de var glad i, og hvem som skulle arve de enkelte eiendelene deres.

Barna som tok livet av seg hadde vist mer interesse for selvmord. De hadde oftere opplevd tap og flere av dem var i en konfliktsituasjon før selvmordet, men konflikten ble ikke oppfattet som alvorlig av de voksne som var rundt barna. Det er viktig å bemerke at disse faktorene ikke var så synlige at foreldrene ble bekymret. Ifølge Freuchen var de som tok sitt liv i det store og hele til forveksling lik sine jevnaldrende.

Lytt til små og store problemer

Barns muligheter og evner til å håndtere det de opplever som store vanskeligheter, ser ut til å spille inn ved selvmord. Viktig budskap ifølge Anne Freuchen, er å lytte og være til stede for barna. Selv de små bagateller oppleves som endelige og det er derfor viktig for barna at vi som foreldre og de nære voksne er til stede i barns liv. Få av barna hadde oppfølging eller behandling ved avdeling for barn og unges psykiske helse (abup) eller psykologisk rådgivingskontor (PPT). ■

Tekst Bodil Bakkan Nielsen, master psykisk helse/ klinisk spesialist i psyk.sykepl.

■ Myter om selvmord

- De som snakker om selvmord tar ikke livet sitt.
- De har en psykiatrisk diagnose
- At det å snakke om selvmord – setter de på ideen.
- Barn tar ikke livet sitt
- De som prøver å ta livet sitt er ute etter oppmerksomhet